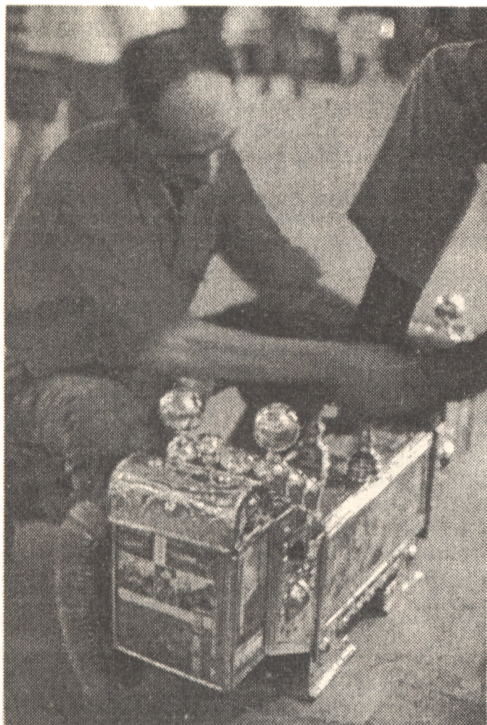

НОСТАЛГИЧНО ЗА ТЕМПЕРАМЕНТА

Камелия Станчева

Моите спомени за махалата

Влюбена съм в циганите от времето, когато един стар циганин свиреше с лъжици на ботуш.

Някога в детството ми карето междо бул. "Александър Стамболийски, ул. "Средна гора", ул. "Странджа" и ул. "Атанас Романов" (сега „Добруджански край“) беше циганско гето, скрито от дългата кооперация в соц-стил на булеварда с Корекон, сладкарница и Плод-зеленчук. Заг него се трупаха една в друга малки къщички, сглобени от каквото дошло, със стаи, преградени често с шперплат: дворчета почти нямаше, тъй като всяка педя земя беше по-ценна от хляба. Имаше и български семейства, но животът им беше приел формата на този, на мургавите им съседи.

Ходехме да си купуваме семки от една къща и помня, че циганите вечно седяха на тротоара пред къщичките си, бърбеха си, имаше един, който свиреше на акордеон и около него вечно купеше някаква фиеста. Още като дете се чудех как се побират в толкова тясно пространство тези тъй много и тъй умни и темпераментни хора. Често влизаха в пререкания един с друг и улицата беше свидетел на всички свади, ревовете и крясъци,

както и на пищните и шарени сватби, които се точеха по ул. "Средна гора", извиваха шествието си по булеварда и веселието продължаваше така три дни като в приказките, които ми четеше баба ми.

В дните преди Гергьовден на могилата, която се спускаше от улица „Атанас Романов“ и която изчезна в строителния ентузиазъм, циганите извеждаха едно-две агнета да попасат преди да станат част от празничната им трапеза.

Брат ми още не ходеше на училище, когато с връстниците си от блока влизаше в кървави битки с циганските момчета и се връщаше с възторжен поглед и синини от камъни – знак за героизъм и мъжко достойнство.

Прозорецът на нашата стая гледаше към улчката: в отсрещната къща, която сега е на гърба на „Куйн клуб“, в приземния етаж живееше едно циганско семейство с две момченца – Веско и Митко, по-малко от нас с брат ми. Мама им даваше нашите умалели грехи и те хранеха нескрито обожание към нея, защото тя радушно разговаряше с двете хлапета, докато те всеки ден я изпращаха за работа с трамвай № 4 до Паметника Левски.

Не помня колко годишна съм била. Висях на оградата на нашия двор в един скучен и топъл следобед. Пред къщата на Веско и Митко откъм булеварда се появи един стар циганин, когото не бях виждала по-рано. Беше страшно пиян, едвам се мъкнеше, в ръка носеше чифт ботуши, от типа на чизмите. Свече се на тротоара пред прозорците на нашите приятели, с усилие свали обувките от краката си и обу ботушите.

Помня, че се надигна и остави обувките на перваза на прозореца, което ме озадачи. После пак седна на тротоара, извади кой знае отде две лъжици – алпака, сложи крак върху крак, така че глезен да се опира в коляно, и започна да свири с лъжици-

те, като ги удряше ритмично в масивния пръстен на ръката си, в тока на ботуша, в шепата и в самия си крак. Беше потресателно, сега сякаш не бе пиян, движеше ръцете си с такава умелост и ритъмът бе толкова завладяващ. Свиреше сам на себе си, без публика, съмнявам се, че изобщо е забелязал моето възторжено присъствие, изглеждаше тъй, сякаш не виждаше нищо и никого, не чуваше тряска на трамваите по булеварда, обърнал сетивата си навътре, някъде към себе си. Не помня колко продължи тази мистерия. После той стана тъй внезапно, както и бе дошъл, отново смени ботушите с обувки и тръгна нанякъде.

Никога не съм си мислила, че песента на лъжиците и стария циганин може да бъде разказана. и инстинктивно затварям очи, за да го видя – един мурдав стар мъж с прошарена коса, слаб, висок – за детските ми представи, със сипаничево лице, виждам лъскавия пръстен на ръката му, пращите ботуши, движението на ръцете.

След време започнаха планови строежи в квартала, събориха къщите на циганите, руините дълго стояха, разкривайки вътрешни стени с евтини пестри тапети. Младите мъже дълго след това се връщаха в махалата и стояха с празни погледи сред полусрутените си къщи. През следващата зима паляха големи огньове на завет сред руините и стояха около ярката светлина – мрачни, тъмни фигури, плашещи. Рано сутрин заварвахме във входа малки деца, свити на кравайче, да спят върху чергжетата под парното. Казват, че циганите са чергари, че нищо не ги свързва с тая земя, през която само минават, спират за кратко, за да заминат отново нанякъде – какво ли ги връщаше там, в снега, от който стърчаха почернелите отломки от пестротото време на безкрайното им празнично лято?...